

Gion Nándor

Aranyat talált

XI.

Második budapesti látogatásomkor kellemesen meglepődtem Tölgyesi Mihályon. Meglepő komolysággal várt rám a pályaudvaron, a villamoson sem handabandázott, egyáltalán nem próbálta erőltetni, hogy a sokaságban ő a főnök, tisztelettel bevezetett a lakásába, ahol példás rendben álltak a bútorok, tisztaság volt, és amikor teát főzött, alátéteket rakott a csészékhez, és csak módjával öntött pálinkát a teába.

– Megszépült a lakásod – mondtam elismerően. – A kertészek akkurátus emberek, még téged is rendre tanítanak.

Tölgyesi Mihály unottan legyintett.

– Őket én tanítom rendre. Én vagyok az igazgatóhelyettes. Ellenben Flauta egyre erőszakosabban beavatkozik az életembe. Azt hiszem, meséltem magának Flautáról...

– Ő az az óvónő, aki kártyázni is tud?

– Ő az. Az utóbbi időben sokat foglalkozik a lakással. Folyton takarít, mintha ide akarna költözni. Mostanában azon töprengek, hogy vajon kitiltam-e a kártyapartikról, vagy pedig elvegyem feleségül. Elég szemrevaló lány.

– Meddig akarsz töprengeni?

– Mondjuk, fél évig. Van időm.

A pálinkával ízesített meleg teát gyorsan kiittuk, Tölgyesi Mihály pohárba töltött pálinkát, várakozóan néztünk egymásra.

– Te is megváltoztál – mondtam. – Komolyabb lettél, mint régen. Ennek szívből örülök.

Tölgyesi Miska igyekezett továbbra is komolynak maradni, és megpróbálta megmagyarázni.

– Az utóbbi időben sokat gondolkoztam két emberről. Török Ádámról, a rablógyilkosról, aki senkitől sem félt, tőle viszont sokan félték. Ma is sokat beszélnek róla. Pedig nem voltak jóra való cselekedetei. Gyilkolt, rabolt, verekedett. Miért szerették az emberek?

– Mert nem félt. A megrémült emberek tisztelik azokat, akik nem félnek. Tisztelettel beszélnek róluk.

– Ezenkívül voltak jóra való cselekedetei?

– Persze. Engem alaposan elvert, amikor bevonultam az első háborúba. Ezzel nem járt sikerrel. De Rusznyák Marist kihozta a kocsmából és három évig boldoggá tette egy devecseri tanyán. És elbújtatta ott Lusztig Marcit is, azt a nyamvadt zsidó aranyművest.

– Lusztig Mártont elégették.

– Feladta magát. Török Ádámot három csendőr vette körül puskákkal és pisztolyokkal. Lopott lovakat kerestek, ehelyett Lusztig Marcit találták meg. Feladta magát. Előjött a búvóhelyéről, Török Ádámnak csak annyit mondott, hogy „Szentháromság”, azután elment a csendőrökkel.

– Az aranyak hová lettek? – kérdezte felélénkületen Tölgyesi Mihály. – Mármint Lusztig Márton aranyékszerei?

– Ezt senki sem tudja.

– Lusztig Márton üzlete a Szentháromság téren volt.

– Igen. Jól menő üzletet tartott. Talán erre utalt búcsúzásakor. Vagy a három fegyveres csendőrré.

Tölgyesi Mihály az asztalra könyökölt, és méltatlankodott.

– Török Ádám ennél többet is kiszedhetett volna abból a zsidó gyerkőcből.

– Három csendőr állt körülötte.

Tölgyesi Mihály lassan hátradőlt a széken és majdnem álmodozva beszélt.

– Egyszer már találtam egy rakás aranyat. Itt Pesten, ahol tájékozatlanul bóklásztam a romok között. Megéreztem az arany szagát. Ismét aranyat kell találnom. Érzem a szagát. Ha Török Ádám helyében lettem volna az ő erejével...

– Ki a másik ember, akiről sokat gondolkodol mostanában?

Felébresztettem álmaiból, úgy viselkedett, mint aki örül az ébredésnek.

– A másik ember? Ő Stefan Krebs SS-közlegény. Kár, hogy korábban nem ismertem közelebbről. Annak idején Szenttamáson. Ő nem megtalálja, hanem kikaparja az aranyakat. Még girhesen és legyöngülve is.

– Mi a jóistenről beszélsz? Nyugtasd le magad! Legutóbb Robotka Illéstől hallottam ilyen zagyva fecsegést, de ő nagyon meg volt ijedve.

– Én nem vagyok megijedve – mondta valamelyest lenyugodva Tölgyesi Mihály. – Inkább reménykedem, talán azért fecsegek zavarosan. Majd mindjárt megmagyarázom. Stefan Krebs az önkéntes SS-katona hazajött Szibériából.

– Kirgiziából.

– Mindegy. Az is elég ronda hely lehet a magunk fajtáknak. És Szibérián keresztül jött ideig. Hazahoztuk: csodát csináltunk. Hazahoztuk egy SS-közlegényt.

– Milyen állapotban van?

– Útközben az orosz elvtársak megpróbálták felerősíteni, de még így is elég girhesen érkezett meg. A pályaudvaron én vártam és a veje, aki egy jóra való kövérkés, lassú mozgású ember, és ámulva nézte hajlotthátú, sovány apósát, aki üveges szemekkel nézett ránk vissza. Átraktuk a százhalombattai vonatra, kezdetben ott is révetegen viselkedett, azután Érd tájékán megelevenedett. Az ablakon keresztül szénaboglyákat látott a szövetkezeti földeken. Gyorsan feltett nekünk három kérdést. Először megkérdezte, hogy tenyésztenek-e errefelé birkákat az emberek? Mondtuk, hogy igen. Azután megkérdezte Menyházi Istvánt, a természetes vejét, hogy van-e pénze. Menyházi István közölte, hogy nélkülözésben élnek, nincsen pénze. Ekkor megkérdezte tőlem, hogy van-e pénzem. Mondtam, hogy szerezhetek. Rám parancsolt, hogy vásároljam meg a szénaboglyákat. Értetlenkedtem, de ő letorkolt, amolyan SS-módon. Nagyon nyomatékosan megparancsolta, hogy azonnal vásároljam meg a szénát, lehetőleg olcsón, ő meg majd másfél hónapon belül eladja drágán, és megosztozunk a hasznon. Így történt. Ezen az úton körülbelül annyit kerestem, mint három hónapos kertészkedésem alatt. Stefan Krebs SS-katona pedig azóta még legalább 25 üzletet kötött Százhalombattán és Érden, és ma már háromszobás házában él a családjával. Az ilyen emberekről érdemes elgondolkodni.

– Holnap meglátogatom Stefit – mondtam.

Tölgyesi Mihály a fejét rázta.

– Nem fogja meglátogatni.
– Miért?
– Püspöki Sándor ezredes elvtárs nem ajánlja. SS-katonákkal nem célszerű összedörgölni. Bajba keverhetnék őt is, magunkat is.
– Püspöki Sándor megváltozott amióta előléptették?
– Jóindulatú, tisztességes magyar ember maradt. Jóindulatúan figyelmeztet bennünket. Azt is sejtette velem, hogy az itteni orosz elvtársak mostanában rossz szemmel néznek ránk. Különösen magára.
Ez a közlés nem lepett meg, felkészültem már rá odaát, de az émelygő, rossz érzés megint előjött. Reméltem, hogy ez nem látszik rajtam. Megnéztem mindkét tenyeremet, nem izzadtak, ez valamennyire megnyugtatót, megvetően annyit mondtam.
– Néha mérhetetlenül utálok ezt a ronda világot. Valamikor ki tudtam lépni belőle. Most is azt szeretném.
– Ezért kell aranyat találnunk – mondta Tölgyesi Mihály. – Még hozzá minél gyorsabban. Az az érzésem, hogy piszok nagy bajban vagyunk.
Iparkodtam megnyugtatóan szólni, holott nem voltam nyugodt igazából.
– Mindig piszok nagy bajban voltunk – mondtam. – Az a dolgunk, hogy kimásszunk belőle. Kár, hogy nem találkozhatok Steffel, Rézit azonban a jóisten sem fogja megállítani. Ő látni akarja az öccsét, és meg akarja pofozni.
– Ezt elintézem. Tavaszig. Maga azonban maradjon veszteg itt a Madách téren, ebben a tiszta lakásban. Pihenjen és kártyázzon. Hagyjuk, hogy kiforogja magát az idő.
Tölgyesi Miska komolysága kezdett kicsit fölényesre válni. Rá kellett szólnom.
– Nyúljal magadhoz, és figyelj rám! Én vagyok nagyobb bajban, nekem kell jól kártyázni. Ehhez pedig értek. Nézzük tehát, hogy mit kell csinálnunk. Nem fogok sokat mozogni, de találkoznom kell néhány emberrel. Például Glázer Lajossal.
– Ezzel nincs gond – mondta Tölgyesi Mihály. – Holnap este hozza a százalékomat. Beszélhet vele.
– Helyes – mondtam, és elkezdtem rendszerezni a feladatokat. – Holnap reggel elviszed Püspöki ezredesnek az ügynökeink jelentéseit. Bizonyára csalódnai fog, de mondd meg neki, hogy vannak nálam papírok, amiket személyesen akarok átadni neki. Vagyis beszélünk kell egymással.
– Kártyázás közben?
– Akár kártyázás közben is. Hozzon pénzt magával.
– Megmondom neki. Viszont én is kémek magától valamit.
Várakozva néztem rá, a hosszú vonatozás és a pálinkázás után kábultnak éreztem magam, de igyekeztem figyelni.
– Halljam!
– Hétvégén elutazom néhány napra. Szarvasra, az Arborétumba, Gyomára, Gyomaendrődre. Kertészeti ügyekben. Szeretném, ha addig átvinné az esti kártyázások irányítását. Alispán úr majd segít, Flauta pedig majd rendben tartja a lakást. Söpröget, törölget...
– Igazad van – mondtam dicsérőleg. – Rájöttél, hogy a mai időkben ajánlatos eltávolodni tőlem. Ügyes ember vagy, sokáig fogsz élni. Csakhogy én is sokáig akarok élni. Még ebben a ronda világban is, ahol elszöknek mellőlem a sunyi emberek.
– Egyáltalán nem erről van szó...
– Nyugodj meg – mondtam fáradtan és félrészesen. – Az esti kártyapartikat elrendezem, Flautától elvárom, hogy tisztán tartsa a lakást, idevárom Glázer Lajost és Püspöki Sándort, nyerni fogok a kártyán, te pedig szemléld meg a szarvasi arborétumot. Tavaszra esetleg eljöhetsz Szenttamásra. Ott sem bíznak bennünk. Ott keresztvágó fűrészszel daraboltak a bocskorosok, amikor rájöttek, hogy ezt büntetlenül megtehetik. Bátorság kell oda elmenni.
– Ennyi bátorság még maradt bennem – mondta az apró termetű ember, és én elhitttem neki.
Ezután javasoltam, hogy aludjunk ki magunkat. Rossz érzéseimmel is hosszan aludtam, reggel pihenten ébredtem, még a Madách tér is majdnem tetszett, amikor kinéztem az ablakon. Tölgyesi Mihály addigra már elment a kertészetbe, kényelmesen megreggeliztem, zsíros kenyeret ettem és tejeskávét ittam, közben pedig azon gondolkodtam, hogy a jól termő magyar Alföldön miért termelnek olyan búzát, amiből csak sárgásbarna kemény kenyeret lehet sütni. Nálunk Bácskában még a partizánok garázdálkodása idején is puha, fehér kenyeret ettünk. Éreztem, hogy rosszul forog az agyam, tudtam, hogy semmire sem vezet, ha sajnálom magam, megszámoztam tehát a pénzemet, amit Vladan Drenovakovics küldött, és elmentem sétálni a körútra. Betértem a Napfény nevű presszóba, ahol megittam két pohár pálinkát, idegesített, hogy igen körülményesen kell italhoz jutnom, blokkokat kellett váltanom, sorba álltam a pénztárnál és a pultnál, de nem tiltakoztam, elhatároztam, hogy lenyugszom, mert élve akartam kijutni Budapestről. Dél körül megebédeltem, pacalpörköltet ettem a Diófa nevű sörözőben, a jóízű pörkölt mellé itt is száraz barna kenyeret szolgáltak fel, és leült az asztalomhoz egy erősen kopaszodó, mosolygós férfi, aki megkérdezte, hogy tudok-e tájékozódni a városban. Nyilván az öltözékemről látta, hogy én vidékről jöttem, felajánlotta a segítségét. Buzinak néztem, kifizettem az ebédet, őt elküldtem, visszamentem a Madách térre és türelemmel várakoztam Tölgyesi Mihály lakásában.
Este megjött Tölgyesi Miska, és megjöttek a kártyások is. Az alispán ezúttal is vadászkalappal a fején érkezett, és nagyon megörült nekem, mi ketten azonnal leültünk a konyhában kártyázni, Tölgyesi Miska a szobában rendezgette a vendégeit. És persze fosztogatta őket. Azután megérkezett Flauta, az óvónő is.
Előbb a szobába ment, majd gyorsan átjött a konyhába. Festett hajú, formás testalkatú nő volt, feszes szoknyát és feszes pulóvert hordott. Mögém állt, fölém hajolt, a mellei a vállamhoz értek. Belelátott a lapjaimba, de ez nem zavart, én a kártyák hátlapjáról is tudtam, hogy az alispán mit tart a kezében, csak aprópénzt nyeregettem tőle, hiszen már egy évvel korábban elmondta, hogy kevés fizetést kap a vasúttól, meg egyébként is rokonszenves embernek tartottam.
– Miska azt állítja, hogy maga a legjobb kártyás errefelé – mondta Flauta a hátam mögött. – Hogyan csinálja?
– Észrevétlenül – mondtam. – Tölgyesi Miska közismerten visszafogott és csendes, szerény ember. Ritkán dicséri önmagát és barátait. Engem sem akar feldicsérni. Pedig nemcsak errefelé vagyok a legjobb kártyás. Távolabb is.
– Leülhetnék néhány partira? – kérdezte Flauta.
Hátranyúltam, megsimogattam a pulóverét.
– Mennyit keres manapság Budapesten egy óvónő?
– Keveset. De kipótolom a jövedelmemet, a kártyán is nyerni szoktam.
– Ma este nem fogsz nyerni – mondtam. – Dehát idegen vagyok errefelé, illik tájékozódnom. A szegény nőket kimélni szoktam. Különösen akkor, ha még szépek is.
– Engem ne kiméljen – mondta Flauta amolyan megjátszott sértődöttséggel, de melleit még jobban a lapockáimhoz szorította.
– Üljlél hát az asztalhoz, és kártyázzunk. Hagyjuk a fecsegést.
A telt idomú óvónő asztalhoz ült az alispán mellé, ügyesen játszott, többször összejátszottak ellenem, nem a szabályok szerint, hanem úgy, hogy belenéztek egymás lapjaiba, persze így is elbántam velük, az alispántól keveset, Flautától viszont jócskán nyertem.

Ettől sem csüggedt el.

– Nem ijesztett meg – mondta feszülő keblekkel éjfél tájt. – Holnap este is magával fogok kártyázni. Holnapután is.

Unottan kevergettem a lapokat és unottan megkérdeztem.

– Eddig hányszor voltál férjnél?

– Egyszer. Hozzámentem egy fizikatanárhoz. Butterer Lászlónak hívták. Fél évig éltünk együtt, azután disszidált Hollandiába. Nem hagyott kellemes emlékeket magáról. Rájöttem, hogy a kártyázás több boldogsággal jár, mint a házaseset.

– Menjél feleségül Tölgyesi Miskához – javasoltam. – Megbízható férfi, jó férj lenne belőle, hűséges természetű, sohasem hazudik. Főzzél és mossál rá. A kártyázást hanyagold. Velem többé ne kezdjél ki. Az alsó ruháidat is elnyerem, ha kedvem van hozzá.

– Hetente kétszer kimosom az alsó ruháimat – mondta Flauta. – Tisztán adom át a bugyimat és a kombinémat, ha valaki elnyeri tőlem. Még egy görbelábú, poros kalapú mezőőrnek is.

Előbb összenéztem a vadászkalapos alispánnal, a kezünket is megnéztük, mintha egymás lapjait gusztálnánk, úgy láttam, hogy most az én oldalamra áll. Ezért kicsit megróttam a sértődött és dacos óvónőt.

– Rosszul veszi ki magát ez a cselédlányos rikácsolás. Kuplé szöveg. Amelyeket cselédlányoknak írnak. De te óvónő vagy, házasodj össze Tölgyesi Miskával. A kuplékat felejtse el. A kártyázás komoly munka.

– Holnap este is eljövök – mondta elszántan –, és egyszer nyerni fogok.

– Tőlem nem.

Éjfél tájt járt, a kártyások elszéledtek, Flauta és az alispán elbúcsúzott tőlem, Tölgyesi Mihály átjött hozzám a szobából a konyhába, és vele jött Glázer Lajos is a bőrtáskájával.

– Örülök, hogy ismét itt vagy – mondta, és eléggé petyhüdtlen szorított velem kezét. – Repdesni sajnos nem tudok az örömtől, mert fárasztó napom volt.

– Hol dolgoztál?

– Mátyásföldön.

– Az messze van?

– A város legszélén. Gyönyörű hely, csak hogy messze van. Sokáig tart elzötyögni odáig és vissza. Persze legtöbbször megéri. A szép, kertes házakban értékes tárgyakat lehet találni.

– Szedd elő az értékes tárgyakat – mordult rá Tölgyesi Mihály.

Glázer Lajos kiborította táskáját, osztzkodni kezdtek, én pedig a magam ügyében érdeklődtem.

– A szép kertes házakban nincsenek esetleg csillagos Ivánok és Szergejek?

– Vannak – mondta Glázer Lajos osztzkodás és számolgatás közben. – Sőt vannak ott Grisák, Mihailok és Szemjon Petrovicsek is. Ezek a derék elvtársak villámgyorsan fölfedezik a legszebb helyeket, odaköltöznek, meghúzzák a derékszjaikat, és nagyon élvezik, hogy a birkaszemű magyar lányok áhítattal bámulják őket. Hiszen időtálló egyenruhákat hordanak. Sajnos, igencsak zárt kolóniában.

– Egy szegény magyar polgár bejuthatna oda?

– Esetleg szemetesként. Vagy talán postásként. De ehhez ruha kell és sok-sok leleményesség.

– A ruhákat fizetem – mondtam.

Glázer Lajos Tölgyesi Mihályra nézett, visszavett előle egy pecsétgyűrűt, a kisujjára húzta.

Tölgyesi Mihály bólintott.

– Megint papírok kellenének? – kérdezte Glázer Lajos.

Most én bólintottam.

Glázer Lajos elém tartotta a tenyerét, kezébe raktam az alispántól és a Flautától elnyert forintokat. Nem látszott nagyon elégedettnek.

– Egy hónapig csak magamnak dolgozom – mondta.

– Három hétig – mondta Tölgyesi Mihály. – Kihoztalak a börtönből, becsüld meg magad.

– Legyen három hét – egyezett bele vigyorogva Glázer Lajos. – A Szemjonok és Grigorijok talán majd kárpótolnak.

– Én is kárpótolak – mondtam.

Glázer Lajos fáradtan, de bizakodva távozott, és Tölgyesi Mihály is elégedettnek látszott.

– Püspöki Sándor eljön ide vasárnap este – mondta. – Érdeklík a papírok, meg egyébként is szeret beszélgetni magával. Én akkor éppen Szarvason vagy Gyomaendrődön leszek. Esetleg Orosházán. Örülök, hogy mezőőr vigyáz a lakásomra. A kártyán meg annyit nyerjen a hülyéktől, amennyit nem szégyell.

– Vasárnap szünnapot tartok – mondtam. – Legfeljebb Püspöki ezredessel játszom.

– Ó vidám kedvvel veszít – mondta Tölgyesi Miska.

Ezután nyugovóra tértünk, Tölgyesi Mihály péntek reggel elutazott kertészeti feladatára, rám maradt a lakás megőrzése és a kártyások irányítása. Nem volt semmi gond, a kártyások el voltak magukkal, én pedig elkártyáztam Köveshalmy Imrével és Flautával a konyhában. Az alispántól keveset nyertem, Flautát viszont kíméletlenül kopasztottam. Majdnem két napig tűrte, szombat éjszakán azonban kifakadt.

– Nyerni akarok – mondta piros arccal. – Ennyivel tartozom a női önértetnek. Maguk mezőőrök tudják, hogy ez mit jelent?

– Természetesen – mondtam kedélyesen. – Ez azt jelenti, hogy az asszonyok megcsalják a férjüket, azután mindent megmagyaráznak.

– Kikérem magamnak ezt a piszkos értelmezést – rikácsolta felhevülten. – A férfiak is megmagyarázzák...

Megpaskoltam kipirult arcát, rámosolyogtam.

– Nyugodjál meg, édes lányom. Kártyán annyit nyerek tőled, amennyit akarok. Ezentúl pedig annyit kurválkodhatsz, amennyit akarsz. Vagy nevelheted az óvodásokat. Velem azonban ne pofázzál. Tudniillik bajban vagyok. Éppen az életemet próbálom megmenteni.

Elfehéredett az arca, talán megértette, amit mondtam.

– Segíthetek?

– Tanuld meg a kártyák járását. Magadon talán segíthetsz. Rajtam nem. Egyedül kell kimásznom a latyakból. De azért örülök, ha szép fiatalasszonyok felkarolnak. Te szép vagy, egyszer majd biztosan álmodni fogok rólad.

– Szépek az álmai?

– Gyönyörűek.

– Egyszer nyerni fogok – mondta Flauta, és jókedvűen ment el.

Én persze tudtam, hogy nálam nem fog nyerni. Vasárnap estére bezártam a lakást, Püspöki Sándort vártam. El is jött úgy fél kilenc tájkán sötétbarna egyenruhában és tányérsapkával a fején. Alig ismertem meg. Érkezése előtt szalonnát szeleteltem, hosszú

konyhakés volt a kezemben, a hasának szegeztem.

– Eddig magyar embernek ismertem magát. Ennyire lezüllött az utóbbi időben?

Mosolygott, félrelökte a konyhakést.

– Birkanyájban élünk, testvérem. A birkanyáj pedig tiszteli a külföldi egyenruhát és elnézi a hamis kártyázást. Ha a birkáknak így tetszik, legyünk oroszok egy kicsit.

– Tényleg cudar világban élünk – hagytam rá. – De azért próbáljuk meg túlélni. Hogyan kezdjük ezt a kellemes estét? Szalonnázással vagy üzleteléssel?

Leült az asztalhoz és igen kedélyesen viselkedett. Tányérsapkáját levette a fejről, a konyha sarkába dobta.

– A kettő megfér együtt – mondta és pénzt rakott elé. Azután eszegetni kezdte a szalonnadarabokat jó sok kenyérral. Teli szájjal beszélt. – Azt hallottam, hogy hozott nekem valamit.

Én is enni kezdtem, a hosszú kés hegyére szűrtem a szalonnadarabokat, és szintén teli szájjal beszéltem.

– Csak magának hoztam és csak magának mutatom meg. Ne adja tovább, amíg itt vagyok Budapesten.

– Mutassa.

Az asztalra tettem a névsort és azokat a papírokat, amiket a gunarasi parasztasszonytól kaptam a vonaton. Püspöki Sándor felületesen, majdnem érdektelenül nézett rájuk, majd hirtelen kigúvadtak a szemei és torkán akadt a következő falat.

– Azt a betyár... édesanyját – mondta fuldokolva.

– Én is valami ilyesmit mondtam, amikor megláttam.

– Ezt nem tarthatom vissza. Tovább kell adnom.

– Így fog kötelet hurkolni a nyakamra – mondtam és megint feléje szegeztem a konyhakést.

Nem ijedt meg, az állát simogatta, kigombolta zubbonyát, mosolygott.

– Az is lehet, hogy így csinálók hőst magával.

– Halott hőst?

– Én mindig megvédtem az embereimet – mosolygott tovább. – Tölgyesi Mihály is tanúsíthatja. Meg mások is.

– Kérdés, hogy én ott leszek-e a mások között.

– Ebben a lakásban biztonságban van. Ne mozduljon sehová, és nem lesz semmi baja.

Kínomban majdnem nevetni kezdtem.

– Mi ketten ne soroljuk magunkat a birkák közé.

Püspöki Sándor türelmesen magyarázkodni kezdett.

– Higgye el, jó okom van rá, hogy magát akár be is zárassam ebbe a lakásba. Itt meg tudom védeni. Talán még a közeli kocsmában is. Távolabbra, például Százhalombattára azonban nem engedhetem. Maradjon tehát veszteg. Még így is legalább egyszer ki fogják csalogatni. Egy Radován nevű gonosz szándékú ember. Ellene nem tudom megvédeni.

– Hogyhogy?

– Mert ő az orosz elvtársak védelme alatt áll.

– A gonosz szándékú ember tehát két irányban dolgozik?

– Igen.

Kínomban most már tényleg elnevettem magam.

– Úristen, mennyire megcsúnyult a világ. Néha mérhetetlenül utálok.

– Megértem – mondta együttérzően Püspöki Sándor.

– Köszönöm – mondtam. – Boldog vagyok, hogy befolyásos ismerőseim megértének, aggódnak értem és vigyáznak rám. Igyekszem majd szűk körben mozogni itt Budapesten, a gond csupán az, hogy vissza kell utaznom a Délvidékre. Ez pedig elég hosszú út a mostanában közlekedő pocskék vonatokon.

– Valóban hosszú út – hagyta rám kedélyesen Püspöki Sándor ezredes. – Én majd megteszem, amit megtehetek a biztonsága érdekében. De azt hiszem, hogy szükség lesz a maga közismert leleményességére is.

– Jólesik ez a bátorítás – mondtam. – Egyébként kellemesen érzem magam az utóbbi időben. Segítőképz, jóindulatú emberek vesznek körül. Sok szerencsével még az is megtörténhet, hogy életben maradok, visszamehetek egyszerű mezőőrnek Szenttamás határába, ahol gazdagon teremnek a földek, és a mezőőri foglalatosság kedvemre való. Ott csak egy irányba kell dolgozni. A tolvajok ellen.

– Gyilkosok ellen?

– Előfordult.

– Ennek a Radovánnak fegyvere van, alkalomadtán használni fogja.

– Nem félek tőle – mondtam magabiztosan, bár ez igencsak színlelés volt. Megint émelygett a gyomrom, és elegendő volt a beszélgetésből.

– Lehet, hogy mások is figyelnek majd magára – mondta Püspöki Sándor.

– Megkérném, hogy ne lelkesítsen tovább – mondtam fáradtan, és elővettem a kártyapakliit. – Esetleg kártyázhatnánk. Amennyiben hajlandó és tud veszíteni. Szép csöndes esténk van, a mocskos dolgokat halasszuk holnapra és holnaputánra.

– Megtanultam veszíteni – mondta Püspöki ezredes. – Bár bevallom, hogy a vereség sohasem tett boldoggá. Magával azonban szeretek kártyázni. Ügyesen játszik, és én kedvelem az ügyes embereket. Vágjunk bele! Játék közben beszélgethetünk a jövőnkéről is. Kellő leleményességgel talán megéri.

– Még egyszer megkérném, hogy ne lelkesítsen tovább – mondtam. Azután megkevertem és leosztottam a lapokat.

Reggelig kártyáztunk és beszélgettünk. Közben ettünk és ittunk is, én természetesen nyertem, Püspöki Sándor nem bánta. Reggel elment, elvitte az iratokat, amit hoztam, én jóformán az egész napot átaludtam, egyébként sem volt ajánlatos kimenni az utcára, és emellett még szép álmokat is láttam, a szenttamási Kálvárián jártam, a Virágos Katona már-már visszanezézett rám, nem úgy, mint régen, de azért biztatón, és ez volt a legszebb budapesti napom.

Este megjöttek a kártyások. Eligazítottam őket a szobában, azután a konyhában magam is leültem kártyázni Flautával és az alispánnal. Végül nagyjából mindenki elégedetten távozott, Flauta azonban maradt. Ült a konyhában és gusztálta a kártyákat.

– Maga a legügyesebb kártyás, akivel eddig találkoztam – mondta elismerően. – Megtaníthatna néhány trükkre, melyeknek később hasznát venném.

– Nem.

– Miért nem?

– Valamikor régen megígértem egy kopasz, fogatlan öregembernek, hogy nem élek vissza a suflizással. Ő tanított meg a kártya keverésére. Szentigaznak hívták, és ő is Szentigaznak nevezte magát.

– Mi az, hogy szufflázás?
– Hamiskártyázás. Én megtanultam, de másokat nem tanítok rá. Nőket semmiképpen.
– Ennyire utálja a nőket?
– Ellenkezőleg. Imádom a nőket. De vannak dolgok, amik nem illenek hozzájuk. Például a kártyázás.
– Mi illik hozzájuk?
– Hát... a kedves mosoly, a nőies viselkedés.
Flauta kedvesen elmosolyodott.
– Tudok én nőiesen is viselkedni.
– Az óvodában?
– Itt is. Ha például itt maradhatnék éjszakára. Mostanában amúgy is én tartom rendben Miska lakását. Az én lakásom elég távol van innen. Meg aztán késő éjszaka van. Ilyenkor egy rendes nőnek nem illik egyedül kószálni az utcán. Gondolom, ezzel maga is egyetért.
– Szívesen hazakísérlek – ajánlottam.
– Inkább maradnék – mondta.
Széttártam a karjaimat.
– Elég nagy lakás. Elférünk mindketten.
– Egymás mellett? – kérdezte.
– Egy fedél alatt.
– Egymás mellett? – kérdezte ismét. – Ugyanabban az ágyban?
– Egymás mellett – mondtam, és már sokadszor arra gondoltam, hogy galád félrelépéseimnek nem mindig én voltam a kezdeményezője.
Közös ágyba feküdtünk le, és kellemes volt az éjszaka. Flauta tényleg tudott nőiesen viselkedni. Reggel vidáman készülődött az óvodába.
– Nem érzel sós ízt a szádban? – kérdeztem.
– Édes ízt érzek – mondta, és nevetve távozott.
Este is nevetve érkezett a kártyapartira, és még két éjszaka közös ágyban aludtunk. Kissé csodáltam fáradhatatlanságát. Nappal okította a kisgyermeket, este kártyázott, éjjel nőiesen viselkedett, és egyre frissebbnek látszott.
Azután hazajött Tölgyesi Mihály Gyomárról vagy Szarvasról, visszaállt a régi kártyázási rend, Flautával innentől kezdve csak barátságos hangon beszélgettünk, többé nem kérdeztem meg tőle, hogy milyen ízt érez a szájában, szépen elvoltak egymással Tölgyesi Miskával. Két vagy három nap múlva Flauta üzenetet hozott nekem, és eléggé riadtan közölte.
– Az utcán leállított egy borostás képű, goromba ember. Külföldinek vélem. Sőt biztosan külföldi. Radovának vagy Radománnak hívják. Azt üzeni, hogy péntek este kilenc órakor várja magát azon a helyen, ahol egyszer már találkoztak. Igen fenyegetően mondta, hogy mindenképpen folytatni kell az akkor megkezdett beszélgetést.
– Kedélyes éjszakai beszélgetés lesz – mondtam elmélázva. – A hosszú konyhakést mindenesetre magammal viszem, bár attól tartok, hogy Radován sokkal jobban fel van szerelve.
– Eddig még sohasem láttam ezt az embert – riadozott még mindig Flauta. – Nem értem, hogy miért állított meg, és honnan tudta, hogy velem üzenhet?
– Az illető jól tájékozódik a világban – mondtam. – Több oldalról is.
Tölgyesi Mihály ekkor másodszor is kellemes meglepetéssel szolgált pesti látogatásom alkalmával. Kézbe vette a dolgokat. Kedvesen megsimogatta Flauta haját és azt tanácsolta:
– Drágaságom, menjél kártyázni és nyerjél minél többet. Nekünk lenne egy kis beszélgetni valónk. Négyszemközt.
Flauta engedelmesen a kártyások közé vonult, Tölgyesi Mihály pedig nagyon komolyra fogta a beszédét.
– Értesülesem szerint ez a Radován nevű balkáni hazafi a Dunába akarja lőni magát. Nem tudom pontosan, hogy kinek az utasítására, talán két oldalról is utasították. A későbbiekben esetleg engem is a Dunába lőne... Püspöki ezredes elvtárs nem segíthet, mert az oroszok nem engedik. Kénytelen vagyok magam intézkedni.
– A konyhakésben kívül nincs itthon valami hatásosabb fegyvered?
– Sajnos nincs. Más megoldást találunk. Engedelmevel, most néhány napig én leszek a főnök.
– Rendben van – mondtam. És némi elismeréssel hallgattam Tölgyesi Miskát. – Intézkedj és mentsük a bőrünket.
– Holnapra elhívom Lékó Zoltánt, a tisztaszemű fiút. Ismerkedjenek meg, ő hajlandó az orosz elvtársaktól függetlenül is dolgozni.
Bátor gyerek és kiváló mesterlövész. Meséltem már róla.
– Szívesen megismerkedem vele.
– Elintézem – mondta Tölgyesi Mihály. – Az a fontos, hogy ő megismerje magát. Most pedig menjünk mi is kártyázni. Ez megnyugtatja az idegeinket. Nyerhetünk is valamennyi aprópénzt.
Ő bement a kártyázó szobába, én a konyhában ültem le, hamarosan odajött az alispán, akkor este kettesben játszottunk, és először hagytam, hogy nyerjen. Nyolc vagy tíz forintot.
Másnap este a törzsvendégek érkezése előtt bekopogott Lékó Zoltán. Tényleg tisztaszemű fiatalember volt, udvariasan köszönt, megállt az előszobában, nem akart leülni, a kabátját sem vetette le. Tölgyesi Mihály bemutatott neki.
– Ez az ember Rojtos Gallai István, a világ legügyesebb kártyása.
Lékó Zoltán kezet nyújtott.
– Örülök, hogy megismerhetem. Már hallottam magáról.
– A világ legjobb kártyása bajba kerülhet – mondta Tölgyesi Mihály. – Pénteken este kilenc órakor találkoznia kell egy rosszarcú, fegyveres emberrel, akinek esetleg gonosz szándékai lehetnek.
– Hol lesz a találka?
– A Lánchíd pesti lábánál – mondtam.
– Mindenképpen el kell mennie?
– Sajnos, igen – mondtam. – A későbbi túlélés ezt kívánja.
– Ehhez azonban túl kell élnie a péntek éjszakát – mondta Tölgyesi Mihály.
– Értettem, százados úr – mondta katonásan a tisztaszemű fiatalember. – A megadott időben én is a közelben leszek.
– Esetleg... esetleg több gonosz szándékú ember is kóvályoghat arrafelé – morfondírozott Tölgyesi Mihály.
– El tudok bánni több ólalkodóval is – mondta Lékó Zoltán.
– Sötétben is pontosan célzol?
– Kiképeztek rá. És jó fegyverem van.

Kezet fogott mindkettőnkkel, udvariasan elkészönt és kiment a lakásból. Valamelyest megnyugodtam, azon az estén egészen jókedvűen kártyáztam, még Flautának is megengedtem, hogy nyerjen tőlem néhány forintot.

Péntek este azért mégis gondterhelten ballagtam el a Lánchídhöz, hideg szél fúj, Radován zsebre dugott kezekkel, feltűrt gallérral várt rám, nem nyújtott kezet, és egyáltalán nem viselkedett udvariasan.

– Alig hittem, hogy el mersz jönni – mondta érdes hangon. – A magyarok nem túl bátor emberek.

Egyből átvettem az ismerős balkáni modort.

– Kitől kellene félnem? – kérdeztem.

– Például tőlem.

– Te csak védtelen, magányos nőket mersz leszólítani az utcán.

– Arra a kis kártyás ringyóra gondolsz?

– A szmederevói édesanyádra gondolok.

Azt hittem, hogy a torkomnak ugrik, ez ilyen sértés után elvárható volt, de túrtöztette magát.

– Menjünk át a budai oldalra – krákkogta. – A hídon majd kitisztul a fejünk.

– Ha hoztál nekem valamit, add át most, aztán menjünk haza. Utálok ilyen hideg szélben hidakon sétálgatni.

– Szóbeli üzenetet hoztam. A hídon majd elmondom. Közben azt is átbeszélhetjük, hogy kettőnk közül ki van igazából otthon ebben a ronda városban. Múltkor is elvitatkoztunk erről.

– Induljunk – mondtam, és én is feltűrtém kabátom gallérját, és zsebre dugtam kezeimet. Az én zsebemben csak egy konyhakés volt.

Felmentünk a hídra, elindultunk Buda irányába, itt fújt igazán cudar szél, de még így is elcsodálkoztam, hogy egy ilyen nagy városban jóformán nincs semmiféle mozgás este kilenc óra után. A Lánchídon csak mi ketten meneteltünk, és Radován szokatlanul szelíd beszédre váltott.

– Hát, lássuk akkor, hogy ki is van itthon. Azt hiszem, hogy én. Utálok ezt a várost, a magyarokat sem szeretem, de engem sokan befogadtak és megszerettek. Befolyásos elvtársak is. Egy ideig el leszek itthon. Később talán elmegyek Moszkvába, rendes emberek közé. Te viszont ha eljössz ide, egy szűkös lakásban kuporogsz.

– Tágas és kényelmes lakásban – mondtam.

– Idegen vagy, én meg itthon vagyok. Egy sokkal kényelmesebb lakásban.

– Nyögd ki a szóbeli üzenetedet, azután menjél Moszkvába vagy akárhová. Nem szeretem az efféle huzatos helyeket és a pöffeszkedő senkiket.

Radován mintha nevetett volna a hűvös szélben.

– Üzenetem nagyon rövid. Aki hazafi, az szívből legyen hazafi.

– Vagyis dolgozzon egyszerre Moszkvának és Belgrádnak?

– Jó ügy érdekében. Mi szlávok mindig összetartottunk.

– Kinek adjam át az üzenetet?

Ekkor már a híd közepe felé jártunk, a szél egyre cudarabban fúj, nagyon elegem volt a társalgásból.

Radován megállt, pisztolyt húzott elő a zsebéből. Én zsebre dugott kézzel álltam.

– Hogy kinek adod át? – kérdezte kedélyesen. – Attól függ, hogy meddig úszol le a Dunán.

Távolról dörrenés hallatszott, Radován a híd korlátjára dőlt, pisztolyát a folyóba ejtette. Sok ilyen fejlődéses halált láttam Galíciában az első háborúban, ezúttal nem rendített meg az eset. Léptek kopogását hallottam a sötétben, Köveshalmy Imre alispán szólalt meg mögöttem.

– Kiválóan céloz az a tisztaszemű fiú. Tölgyesi Mihály azonban engem is ideküldött biztosítéknak. Takarítsuk el a maradékot.

– A balkáni hazafinak már egy évvel ezelőtt megígértem, hogy leúszatom kedvenc szülővárosába, Szmederevóba – mondtam kissé vacogva a süvöltő szélben.

Ketten megfogtuk Radován két lábát, és a hullát a Dunába dobtuk. Ezután behúzott nyakkal elsiettünk a Madách térre.

Tölgyesi Mihály elégedett vigyorral jött elő a kártyázó szobából.

– Ezt tehát sikerült túlélni – nyugtázta elégedetten.

Megveregettem a vállát.

– Kiváló szervező vagy. A továbbiakban igazán megbecsüllek. De mostantól megint én vagyok a főnök. A következőket kérem tőled. Holnap utazz el Százhalombattára, add át üdvözetem Stefinek, mondd meg neki, hogy írjon egy hosszú levelet a nővérenek, és üzenj Glázer Lajosnak, hogy gyorsan hozzon nekem papirokat, amikről beszélünk. Gyorsan el akarok pucolni Budapestről. A névnapomat otthon szeretném megünnepelni.

– Meglesz – mondta Tölgyesi Mihály. – Tavaszra mindenképpen Szenttamásra akarok utazni. Lehetséges?

– Ha addig még életben leszek, eljöhetsz. De ha útközben vagy hazaérkezésemkor engem valami baleset érne, eszedbe ne jusson átlépni a határt. Mert akkor kétfelé vagy négyfelé fűrészelnek a szülőfalunkban.

– Magát nem érheti baleset – vigorgott Tölgyesi Miska, és visszament a kártyások közé.

És megtette azt, amit kértem tőle. Stefan Krebs SS-katonától hosszú levelet hozott Rézinek címezve, Glázer Lajos pedig piros, keményfedelű dossziében rengeteg iratot adott át. Az iratokat állítólag Szemjon Petrovics Volkov házából rabolta Mátyásföldön.

XII.

Tölgyesi Mihály kikísért a pályaudvarra, a zsákomat felhozta utánam a vonatra, elbúcsúztunk egymástól, ő láthatóan jókedvűen Budapesten maradt, én meg kevésbé jókedvűen elindultam déli irányba egy kemény padon. A vonat még el sem hagyta a várost, amikor leült mellém Margith Gábor. Megörültem neki, de bosszankodtam is.

– Megmondtam, hogy ne gyere utánam Budapestre – mordultam rá.

– Ez három héttel ezelőtt volt – morgott vissza. – Egyre rosszabb időket élünk.

– Nélküled is kijöttem a városból.

– Az út azonban hosszú lesz hazáig. Előbukkanhatnak mindenféle acsarkodó emberek. Bántó szándékkal.

– Eddig még mindig kibeszéltem magam a bajokból.

– Félek, hogy ezúttal a beszéd kevés lesz.

Akik a közeli ülésekről néztek bennünket, nyilván azt hitték, hogy haragosok vagyunk és verekszünk egymással. Elment mellettünk két férfi, mindkettőn sötétzöld téli kabát volt, nagyon megnézték az arcomat.

– Ezek is acsarkodók? – kérdeztem.
– Előfordulhat – mondta Margith Gábor.
– Van nálad pisztoly?
– Természetesen.
– Akkor jó. Magyar tájon talán biztonságban vonatozhatok.
– Még ma éjjel átviszem a határon. Azután elkísérem egészen Szenttamásig.
– Megbolondultál? – förmedtem rá. – Téged ott apró darabokra vágnak, ha elkapnak.
– Nem fognak elkapni. Élve semmiképpen sem. Maga viszont nem utazhat egyedül. Azon a tájékon jöhetnek elő a veszélyesen acsarkodó emberek.
– Miért te...?
– Majoros Pétert megölték.
Elakadt a szavam, percekig némán bámultam magam elé.
– Belgrádban egy külvárosi moziban ölték meg – magyarázta Margith Gábor. – A balkonra ült az első sorban, onnan nézte a filmet. Ledobták a földszintre, és a nyakát törte. Az is lehet, hogy nem törte el mindjárt a nyakát, hanem odalent agyonverték.
Továbbra is hosszú percekig hallgattam, aztán csöndesen megjegyeztem.
– Tulajdonképpen várható volt egy efféle cselekedet. Velem jó előre közölték, hogy többszörösen megtorolják embereik bántalmazását.
– Ezért fogom elkísérni egészen Szenttamásig – mondta Margith Gábor. – A többszörös megtorlásba maga is beletartozhat. A vonaton megvédem. A későbbiekben...
– A későbbiekben majd kibeszélem magam. Ha a beszéd kevés lenne, megnézem, hogy használható-e még a régi pisztolyom. És Török Ádám pisztolya is nálam van. Annak idején petróleummal átmostam és lezsíroztam mindkettőt. Remélem, hogy nem rozsdásodtak meg.
A két hasonló kabátos ember ismét elment mellettünk, ismét nagyon megnézték az arcomat, de nem okvetetlenkedtek, gond nélkül megérkeztünk Kiskunhalasra, azután Bácsalmásra, ahol Franciska már igen nagy hassal és nehézkesen gulyáslevest főzött vacsorára, éjfél után pedig Margith Gáborral átgyalogoltunk a határon.
Hajnalban a szabadkai állomáson voltunk, ott elváltunk egymástól, nem láttam, hogy Margith Gábor mikor szállt fel, és hogy egyáltalán felszállt-e a vonatra, engem Milutin Karics köszönés és szó nélkül vezetett be a vasutasfülkébe, és szó nélkül magamra hagyott. Rossz érzéseim megint előjöttek. Alighogy elindult a vonat, Vladan Drenovakovics lépett be, leült, ő sem szólt semmit, csak rosszkedvűen nézett rám.
Megpróbáltam könnyedén beszélgetést kezdeményezni.
– Véletlenül jár erre, vagy tudta, hogy most érkezem?
– Tudtam, hogy most érkezik – mondta Vladan Drenovakovics.
– Ez megnyugtató – mondtam összeszorult gyomorral. – Tehát maradtak még megfelelő embereink megfelelő helyeken.
– Hozott nekem valamit?
– Szóbeli üzenetet hoztam Radovántól. Azt üzeni, hogy aki hazafi, az legyen szívből hazafi.
– Radován meghalt.
– Őszintén szólva nem sajnálom. Hetvenkedő alak volt, és én nem kedvelem az efféléket.
– Maga ölte meg?
– Nem. Ha megölnék minden embert, akit nem kedvelek, túl sok hulla maradna utánam. Ez pedig előbb-utóbb a vesztemet okozná.
– Hozott még valamit a szóbeli üzeneten kívül?
Elővettem zsákomból a piros dossziét, átadtam neki. Belelapozott az iratokba, és mintha felcsillant volna a szeme.
– Alaposan áttanulmányozzuk a papírokat – mondta és felállt.
– Én most elmegyek, hamarosan eljön ide magához egy barátságos elvtárs. Fogadja barátsággal. Tisztességes vajdasági magyar ember. Beszélgessenek.
Vladan Drenovakovics kiment a fülkéből, én meg magányosan váraкоztam. Éreztem, hogy rossz vonaton utazom.
A barátságos elvtárs Zsednik után jött be a fülkébe. Kényelmesen levetette kabátját, leült velem szembe, illedelmesen bemutatkozott.
– Banai László vagyok Ómoravicáról. De jól ismerem Gunaras környékét is. Gyakran eljárak oda, a felszabadulás utáni első választásokat én irányítottam arrafelé. Megnyertük a választásokat.
Enyhén kopaszodó, negyvenéves körüli férfi volt, összeszorított szájjal pöszögve beszélt, két alsó középső metszőfoga hiányzott, ezt próbálta elleplezni, így is majdnem beláttam a torkáig, és ez nem volt kellemes látvány. Semmit sem szóltam, vártam, hogy folytassa a beszédét.
– Jól ismertem Majoros Pétert. Többször találkoztam vele.
Továbbra sem válaszoltam semmit. Ettől kissé zavarba jött, és már kevésbé barátságosan beszélt.
– Felelőtlen viselkedésű ember volt. Mindenféle gyanús ügyletekbe keveredett. Államellenes ügyletekbe. Szóval, felelőtlenül viselkedett. Többször berúgott. Belgrádban is részegen ment el moziba és leesett a balkonról. Így halt meg.
Erre már meg kellett szólalnom.
– Majoros Péter ennyire azért nem volt felelőtlen. Lehet, hogy ledobták a balkonról.
– Te erről honnan tudsz?
– Sehonnan. Csak gondolkodom.
Banai László kihúzta magát ültében, fogatlanul is büszkének akart látszani, és már nem volt zavarban.
– Idefigyelj – mondta fölényesen. – A vajdasági magyarok nagy többsége szereti Jugoszláviát. Hazájának tekinti, és kész megvédeni mindenki ellen. Testvériségben és egységben élünk. Az elvetemült embereket, akik hazánk kárára ügyködnek, kiirtjuk magunk közül.
– Ilyen beszédek miatt verték ki fogaidat? – kérdeztem.
Banai László nagyon barátságatlan lett.
– Pisztoly és kés van nálam – mondta fenyegetően, és éreztem, hogy ez nem üres fenyegetés, de igyekeztem én is büszkének mutatkozni.
– Meg kellene ijednem?
– Nagyon meg kell ijedned.
– Add el a pisztolyt – mondtam. – Jó pénzt kaphatsz érte, abból megcsináltathatod a fogaidat.

– Lehet, hogy eladom a pisztolyt, de előtte használni fogom. Kiirtjuk magunk közül...

A legjobbkor nyílt ki a fülke ajtaja, Margith Gábor nézett be ránk.

– Milutin elvtárs kéreti Banai elvtársat – mondta.

– Hogyhogy? Miért? – csodálkozott Banai László.

– Nem tudom – vonogatta vállát Margith Gábor. – Azt mondta, hogy sürgős.

Banai László értetlenkedve állt fel, értetlenkedve ment ki a fülkéből.

Nagyon rövid idő múlva Margith Gábor ismét megjelent. Hadarva beszélt.

– Banai elvtársat kihajítottam a vonatból. Pisztoly volt a farzsebében. A vonat nem megy gyorsan, talán életben maradt. Legfeljebb zúzódásokat szenvedett.

– Ez esetben gyalog is hazamehet. Moravica nincsen túl messze. Legfeljebb húsz vagy harminc kilométer.

– További biztonságos utazást kívánok – mondta Margith Gábor és elietett a folyosón.

Magamra terítettem a kabátomat, mert hirtelen fájni kezdtem.

Biztonságosan érkeztem meg Szenttamásra, a világ is megszépült, esni kezdett a hó, a házak fehérek lettek. Négy napra voltunk karácsonytól, öt napra a névnapomtól. Rézi örömmel és kíváncsian fogadott. Átadtam neki Stefi levelét.

Hosszasan és nehézkesen olvasta a hosszú levelet, és közben csöndesen dohogott.

– Ez a gazember még most is hülyéskedik velem. Az egyik mondatot magyarul, a másikat németül írja. Alig tudom megérteni...

Ezért külön meg fogom pofozni.

– Olvasd figyelmesen. Biztosan szeretetteljes sorokat is ír. Magyarul vagy németül.

– Azt írja, hogy néha még a fronton is gondolt legkedvesebb nővéreire. Énrám. Néha.

– Ez is valami. A fronton néha nagyon elfoglaltak a katonák.

– Azt írja, hogy tavaszra vár rám Százhalombattán. Miért csak tavasszal?

– Így van eltervezve.

– Te miért nem találkoztál Stefivel?

– Nem lehetett.

– Megtiltották?

– Nem tanácsolták.

– Kik? – meredt rám Rézi.

– Azok, akik hazahozták az öcsédet Kirgizióból.

– Ez a tavasz biztos?

– Holtbiztos – mondtam. – Tölgyesi Miska hazajön Húsvét tájékán és elintézi az utazásodat.

Azt nem említettem, hogy a vonaton egy ideig nagyon fáztam, és, hogy időnként még most is fázom és émelyeg a gyomrom, mert az én utazásom még nem ért véget teljességgel. A tenyerem azonban nem izzadt, ez azt jelentette, hogy még tartom magam.

Karácsonyt követően névnapomat a szokásos módon ünnepeltük meg a családdal és a szomszédokkal. Reggel nyolc órától éjfélig négy zenekar váltotta egymást, Bodagék kezdték és Slejf Janiék fejezték be a zenélést. Sokat ettünk és ittunk, végig énekeltük a napot és fél éjszakát.

Még a délelőtti órákban beállított Mudrinszki Ozren, a begluki pék frissen sült kiflikkel és pogácsákkal, vele jött Winkler Árpád, a fiatal hentes is, ő tepertőt és kolbászt hozott. Mudrinszki Ozren koccintott velem, azután elment, mert kenyeret kellett dagasztania, Winkler Árpád azonban estig maradt, énekelt velünk, és amikor a sötét téli estében kikísértem a kapuig, kicsit aggódalmasan üzenetet adott át.

– Aludja ki magát reggelig. Ozren azt üzeni, hogy szeretné, ha holnap meglátogatná. Reggel kilenc órákor.

– Miért üzenget? Itt volt délelőtt, miért nem mondta, hogy mit akar?

Winkler Árpád a torkát köszörülte, és egyre aggódalmasabban ácsorgott a kapu előtt.

– Valójában Drenovakovics elvtárs akar magával beszélni.

Vidám hangulatban voltam, hiszen tartott a mulatás, vidáman azt mondtam:

– Éppen ideje, hogy kibeszélgessük magunkat.

– Ő pisztolyt hord.

– Tudom. Évek óta pisztolyt hord.

– Én is ott leszek – mondta Winkler Árpád. – A disznóölő késemmel. Ha Drenovakovics elvtárs valami rosszat akarna tenni magával, elmetszem a torkát.

Továbbra is vidám maradtam.

– Te? A Petőfi-brigád partizán harcosa?

– Magát jobban kedvelem, mint amazokat.

– Maradj nyugton holnap reggel. Talán ki tudom beszélni magamat.

– Ott leszek – mondta Winkler Árpád, és elment a sötét utcába a Becsei út felé.

Éjfélig mulatoztam a szomszédokkal, és reggel eléggé másnaposan ébredtem. Hideg hóval mostam meg az arcomat, felmentem a góréba és előkerestem a két pisztolyt, amiket évekkal azelőtt vastagon bezsírozva elrejtettem. Török Ádám pisztolya látszott kezelhetőbbnek, petróleummal alaposan megtisztogattam, ölembe dugtam a báránybőr bekecs alá, magamra vettem a téli kabátomat, és elindultam Beglukba. A hóesés elállt, a járdák tiszták voltak, nálunk korán kelnek az emberek, korán sepernek a házuk előtt. Most már alig volt mozgás az utcákon, a gyerekek elmentek az iskolába, a felnőttek a házakba húzódtak a téli hideg elől.

A Vadar utca sarkán majdnem felborítottam Rusznyák Marist. A Gyurák kocsmából támolygott elő, másnaposabb volt, mint én a névnap ünnepség után, az első pillanatokban rám sem ismert, üveges szemekkel meredt rám, aztán mégis megismert.

– Régen... régen láttalak – motyogta.

– Nehéz éjszakád volt? – kérdeztem.

– Unalmas éjszakám volt. Az egyik Kancsár gyerek fizetett néhány italt. Nem emlékszem már, hogy melyik. Később elaludtam az asztalnál. Gyurák Péter néha megengedi, hogy ott aludjak éjszaka. Kényelmetlen alvás volt, még most is nyikorognak a csontjaim. Kocsmái ribancoknak nem szabadna megőregedniük.

– Török Ádám tanyáján nem voltál kocsmái ribanc.

Rusznyák Maris gyűrött arcával elmosolyodott.

– Majdnem minden éjszaka Ádámmal álmodom. Az éjjel azt álmodtam, hogy a tanyánk udvarán állt és pisztollyal vércsékre lövöldözött.

– Pisztollyal sohasem lövöldözött vércsékre. Legfeljebb vércse természetű emberekre. A pisztolya egyébként nálam van.

– Hazamegyek és ágyba fekszem – mondta fáradtan Rusznyák Maris. – Lehet, hogy ismét Ádámmal álmodom, és a csontjaim is megpihennek estére.

Elváltunk, Rusznyák Maris elment ágyban álmodni, én meg elmentem Mudrinszki Ozrenhez. A pékmester a háza előtt sétálgatott, várt rám. Kedvesen üdvözölt, bevezetett a házba, a tiszta szobába. Ott az asztalnál Vladan Drenovakovics és Winkler Árpád ült, az asztalon egy üveg pálinka és négy pohár volt. Ozren hellyel kínálta, leültem, ő állva maradt.

– Nekünk Árpáddal dolgunk van a sütödében. Kenyereket és kifliket kell kosarakba raknunk. Maguk ketten beszélgessenek nyugodtan és szolgálják ki magukat.

Winkler Árpád rámvillantotta a szemét, hüvelykujjával lefelé mutatott, nyilván azt akarta jelezni, hogy a közelben marad. Azután kimentek a szobából.

Vladan Drenovakovics poharában már volt pálinka, én is töltöttem magamnak, koccintottunk.

– Félek, hogy durva hangú beszélgetést kell lefolytatnunk – mondta. Az oldalához nyúlt, pisztolyt vett elő, az asztalra tette a pálinkás pohár mellé.

– Számítottam rá – mondtam. A bekecsem alól én is elővettem Török Ádám pisztolyát és magam elé tettem az asztalra.

Vladan Drenovakovicsnak nagyra nyíltak a szemei.

– Magának van fegyvere?

– Van.

– Nem lenne szabad fegyvert hordania...

– Mégis van. Egy barátomtól örököltém, aki kitűnően kezelte a fegyvereket. Én sem vagyok rossz.

Kitágult szemekkel nézett rám, pálinkát töltött a poharakba, és még mindig a durva beszédet folytatta.

– Maga gyanúba keveredett. Fontos titkok szívárogtak át odaátra. Most is, amikor legutóbb Budapesten járt.

– Sokféle gazember járkál mindkét oldalon. Én csak kártyáztam és a hazát szolgáltam.

– Miért tart magánál fegyvert?

– A haza védelmében. Szükség esetén.

– Melyik haza védelmében?

– Ilyesmit egyszer már kérdezett tőlem, ha jól emlékszem. Más mondanivalója nincs?

Vladan Drenovakovics úgy villogtatta rám a szemeit, mint Winkler Árpád, csakhogy ellenségesebben.

– Sokat töprengtünk rajta, hogy mit kezdjünk magával. Túl sokat tud, és túlságosan sikamlós. Az ilyen emberek veszélyt hozhatnak ránk.

– Maguk egyáltalán nem töprengtek – mondtam. – Rám uszítottak egy moravica tahót, akinél pisztoly és kés volt. Nálam pedig akkor nem volt fegyver. Célszerűen cselekedtek, gyorsan le akarták zárni az ügyemet.

– Maga fegyvertelenül is kidobta Banai elvtársat a vonatból.

– Egy ujjal sem nyúltam hozzá. Elszavalt nekem valamilyen hazafias szöveget, pisztollyal és késsel fenyegetőzött, azután hirtelen el kellett mennie. Bizonyára figyelmetlen volt és kiesett valamelyik nyitott ajtón. Életben maradt?

– Csak a válla tört el. Hamarosan meggyógyul.

– Talán a feje is helyre jön. A jövőben azonban nem akarok találkozni vele.

Vladan Drenovakovics elgondolkodott egy ideig, azután enyhébb hangra váltott.

– Fehér Jóskával átnéztük az iratokat, amiket Budapestről hozott.

– Gyorsan dolgoznak. A karácsonyi ünnepek alatt is.

– Szakértőket is bevontunk a tanulmányozásba.

– Jók az iratok?

– Jók... Túl jók. Nagyon értékes adatokat tartalmaznak.

– Hűségesen szolgálom hazámat.

Vladan Drenovakovics még enyhébbre fogta hangját.

– Hasznos munkát végzett. Hogyan csinálta?

– Besurranással idegen lakásba, melyek ajtaján orosz nevek voltak. Érték az efféle dolgokhoz, és megteszek mindent a jó ügy érdekében.

– Dicséretes. Ezek után azonban jó pár évig nem mehet Magyarországra. Azonnal elkapnák és egészen rövid procedúra után felakasztanák az első bitófára.

Kezdtém jókedvre derülni és reménykedni.

– Maradhatok Devecserben a vasbotommal?

Vladan Drenovakovics elvette az asztalról a pisztolyát, valahová a derekára rakta, én is visszatettem Török Ádám pisztolyát a báránybőr bekecsem alá.

– Maga a legjobb mezőőr a világon – mondta Vladan Drenovakovics. – Vigyázzon továbbra is a devecseri földekre.

– Az ügynöki hálózatunkat felszámoljuk?

– Altatjuk.

– Tölgyesi Mihály eljőhet tavasszal?

– Eljőhet. De csak rövid időre. Az információs források befagytak. Nem tud hasznos munkát végezni, és valójában a terhünkre van.

– Boldog vagyok – mondtam elégedetten. – Mezőőrként indultam és eljutottam odáig, ahonnan elindultam. Ezután a dűlőúton hosszasan elbeszélgethetünk egymással. Nekem ez megfelel. Életben maradtam. Maga is.

– Én is csinálom tovább a dolgomat.

– Ne küldjön a nyakamra fegyveres hazafiakat.

– Ezen már túl vagyunk.

Mindkettőnknek töltött pálinkát az üvegből, ismét koccintottunk.

– Éljen nyugalomban – mondta. – A fegyverét ne mutogassa, mert emiatt esetleg le kellene tartóztatnom.

Kinyílt az ajtó, Winkler Árpád lépett be a szobába, kérdően nézett rám, bólintottam feléje, hogy minden rendben van.

– Igyál velünk – mondtam.

Leült az asztalhoz, öntött magának pálinkát, később bejött Mudrinszki Ozren is, ő is leült az asztal mellé. Jól elvöltünk négyen.

Békésen teltek el a téli napok és éjszakák, Török Ádám pisztolyát ismét elraktam a göréba, tavasszal vasbottal, fegyver nélkül jártam a határt, és szívélyesen üdvözöltük egymást Vladan Drenovakovicssal. Egy héttel húsvét előtt megérkezett Szenttamásra Tölgyesi Mihály, és azonnal eljött hozzánk. Jókedvű és bizakodó volt.

– Megmondtam, hogy maga élve marad – mondta nevetve, amikor kezett rázott velem. – Ezért hát eljöttem körülnézni.

– Mezőőr vagyok és semmi más – mondtam. – Ne maradj sokáig, mert bajba kerülhetsz. Pucolj innen, és legalább tíz évig ne gyere haza. Tíz évig én sem megyek Budapestre. Majd távolról üzengetünk egymásnak.

– Ez várható volt. Magára nagyon haragszanak az oroszok, meg talán a szerbek is. Mi van az ügynökeinkkel?

– Befagyasztottuk őket.

– Húsvétig itt maradok. Biztosítottam a védelmemet. Részt akarok venni a feltámadási körmenetben. Gyerekkoromban nagyon élveztem. Azután elmegyek és feleségül veszem Flautát.

A feltámadási körmenet előtt valakik megrongálták a Szentháromság-szobrot. Köveket forgattak ki a talpazatból, Rézi a garázdaság miatt felháborodottan ment el a körmenetre, én otthon maradtam és petróleumlámpa mellett Berzsenyi verseket olvastam, Lusztig Kornéltól Berzsenyi-könyvet is örököltem. Bekopogtak az ablakon. Kinyitottam, Margith Gábor állt az ablak előtt. Elakadt a lélegzetem, és nagyon dühös lettem.

– Te ismét megbolondultál?! Darabokra szeletelnek, ha megtalálnak.

– Nem fognak megtalálni – mondta nyugodt hangon. – Jó búvóhelyem van.

– Énrám már nem kell vigyáznod. Elrendeztem a dolgaimat. Csősz vagyok és nyugodtságban élek.

– Tölgyesi Miskára vigyázok.

– Nincs rá szüksége. Élve maradhat, ha gyorsan elmegy innen.

– Szüksége lehet egy erős emberre.

– Miért jöttél hozzám?

– Aranyat talált.

– Kicsoda?

– Tölgyesi Miska.

– Gyere be – mondtam elképedve. – Nyitva van a kapu.

Becsuktam az ablakot, Margith Gábor bejött a házba. Leültettem a konyhában.

– Miről van szó?

– Tölgyesi Miska aranyat talált a Szentháromság-szobor alatt. Annak a Lusztig... Márton vagy Mátyás boltosnak az ékszereit. Szóval annak a kis zsidónak az ékszereit. El akarja osztani hármunk között.

Bámultam és hitetlenkedtem.

– Tölgyesi Miska osztozkodni akar? Ő, aki eddig mindenkit becsapott, akivel találkozott?

– Én is meglepődtem – mondta Margith Gábor. – Úgy látszik, Tölgyesi Miska is ember tud lenni, néha. Találkoznunk kellene valahol minél előbb.

Azt éreztem, hogy álmodom és kicsit úgy is beszéltem.

– Ma húsvét szombatja van – motyogtam. – Feltámadási körmenet. Katolikus magyarjaink körbejárják a templomot, imádkoznak, majd pedig gyertyákat gyújtanak a Kálvárián. Holnap is. Húsvét hétfőjére elégnek a gyertyák, addigra már senki sem jár arra. Találkozhatunk a Kálvária teraszán. Sokat üldögéltem ott Török Ádámmal. Sajnos, semmin sem osztozkodtunk.

– Most osztozkodunk – mondta Margith Gábor. – Tegyük fel, öt óraker. Akkor már sötétedik.

– Ott leszek.

Kissé báván viselkedtem, Margith Gábor rám kérdezett.

– Jól érzi magát?

– Kiválóan.

– Hétfőn találkozunk.

Margith Gábor ezután elment, Rézi pedig hazajött a körmenetről és méltatlankodott a Szentháromság-szobor megrongálása miatt.

Hétfőn alkonyatkor elmentem a Kálváriára, Tölgyesi Mihály és Margith Gábor már ott volt, vártak rám a Krisztus lábánál. Leültem Krisztus lábához, mint régen, amikor még Török Ádámmal múltunk itt az időt.

– Hol van az arany? – kérdeztem.

Tölgyesi Mihály előtt egy tarisznya hevert, rámutatott.

– Itt.

– Hol találtad?

– Körbeturkáltam a Szentháromság-szobrot. Megszimatoltam. Az a kis zsidó gyerek, a Lusztig Marci odarejtette el az arany ékszereket. Ezt akarta jelezni Török Ádámnak, amikor a Szentháromságot említette, mielőtt elvitték a csendőrök.

– Ez nekem is eszembe juthatott volna – mondtam csalódottan.

– Maradtak Lusztig-örökösök?

– Nem maradtak. Elégették őket.

– Testvériesen megosztottunk az aranyakon – mondta Tölgyesi Mihály. – Maga elmondta a Szentháromságot, Gábor vigyáz ránk, én pedig megtaláltam az aranyat. Mindannyiunknak jár belőle.

– Mennyit vettél le magadnak előre?

– Semennyit. Négy arany nyakláncot papírba csomagoltam, és a plébánia ajtaja elé tettem. Ráírtam, hogy a Szentháromság-szobor felújítására küldöm. A plébános úr majd intézkedik. Osztozkodjunk.

– Lássuk, hogy miből – mondta Margith Gábor.

Tölgyesi Mihály kiürítette a tarisznyát. Gyűrűk, nyakláncok, fülbevalók és karkötők heverték előttünk. Nem válogattunk, tenyereink élével nagyjából három egyforma részre söpörtük az aranyakat.

– Ember lett belőled – mondtam őszinte elismeréssel Tölgyesi Mihálynak.

– Gazdag ember lettem – mondta nevetve. – Előbb sőt veszek magamnak. Legalább két zsákkal. Aztán összeállok Stefan Krebs SS-katonával. Jó üzleteket fogunk csinálni.

– Én Tóth Jani bácsival fogok tárgyalni – mondta Margith Gábor.

– Kotródjatok innen a fenébe – mondtam idegesen. – Bőrötökbe kerülhet az arany. Majd találkozunk. Talán tíz év múlva.

– A feleségét két nap múlva várom Szegeden – mondta Tölgyesi Mihály. – Horgoson keresztül jöjjön. Marica grófnő majd átvezeti a határon, és ő tudja, hogy hová kell vezetni. Én majd elviszem Százhalombattára.

– Marica grófnő is kétfelé dolgozik? – kérdeztem csalódottan.

– Élni kell.

Elmentek a Kálvária teraszáról. A sötétben kitapogattam a legvastagabb karperecet és Krisztus meggörbült térdei mögé helyeztem. A többi ékszert zsebeimbe raktam és elindultam hazafelé.

Kerülővel mentem, áttértem Beglukba, benéztem a Gyurák kocsmába. Rusznyák Maris egyedül árválkodott az egyik sarokban,

senki sem nézett feléje. Leültem az asztalához, rendeltem egy üveg bort és egy üveg szódát.

– Álmodtál mostanában Török Ádámról? – kérdeztem.

– Az éjjel a hajamat simogatta és azt mondta, hogy én vagyok a legszebb nő a világon. Életében nem volt hozzám ilyen gyöngéd.

– Lehet, hogy nem volt gyöngéd, de azt amit mondott, mindig komolyan mondta. Ifjú korunkban sokat beszélgettünk a Kálvária teraszán. Már akkor is garázdálkodott, rabolt és gyilkolt, de komolyan beszélt. A zsákmányt Krisztus meggörbült térde mögé rejtette. Megnézhetnéd. Hátha hagyott neked valamit.

Rusznayk Maris egyszerre nagyon komoly hangon kérdezett rám.

– Komolyan mondod?

– Komolyan.

– Holnap elmegyek a Kálváriára.

– Menjél el. Ha találsz valamit, ne csapjál lármát körülötte, vidd el Pecze Péterhez, az óráshoz, fizettesd meg, azután álmodjál tovább.

Rusznayk Maris hálásan nézett rám, megittam vele egy pohár bort, azután hazamentem, közöltem Rézivel, hogy két nap múlva Szegeden várják. Azonnal csomagolni kezdett, és már másnap elutazott Horgosra.

Én másnap elmentem a Kálváriára, a megfeszített Krisztus térde mögött nem volt semmi. Rusznayk Maris értett a szóból.

Rézi Marica grófnő átvezette a határon, Tölgyesi Mihály pedig elvitte Százhalombattára. Majdnem egy egész hónapig maradt ott. Elmondta, hogy megérkezésekor két hatalmas pofont adott Stefinek. Eredetileg több pofont akart adni, de mindketten elsírták magukat és egymás nyakába borultak.

(Vége)

Gion Nándor regénye a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával készült.

Gion Nándor 2002. augusztus 27-én meghalt. Szerkesztőségünk régi barátjától későbbi számunkban búcsúzunk.